

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Αρ. Φακ.: Γ.Ε.Π. 11.06.04
Αρ. Τηλ.: 22 87 23 25
Αρ. Φαξ.: 22 87 23 65
E – mail: childcom@ccr.gov.cy

8 Μαρτίου 2019

Υπουργό Υγείας

Θέμα: Κάλυψη εξόδων θεραπειών που απαιτούνται για τις ανάγκες των παιδιών με αναπηρία στο πλαίσιο του Σχεδίου Παροχής Οικονομικής Αρωγής για Υπηρεσίες Υγείας που δεν προσφέρονται στο Δημόσιο Τομέα

- Υποβολή παραπόνου για διερεύνηση δυνάμει του άρθρου 4 (2)(θ) των Νόμων 74(I)/2007 και 44(I)/2014.
- Έλεγχος και παρακολούθηση νομοθεσιών και πρακτικών, με στόχο την εναρμόνισή τους με διεθνή επίπεδα διασφάλισης δικαιωμάτων του παιδιού δυνάμει του άρθρου 4(1) (ε) των Νόμων 74(I)/2007 και 44(I)/2014.

Αναφέρομαι σε Έκθεση και αξιολόγηση που ετοίμασα στη βάση διερεύνησης παραπόνων, όσον αφορά στις θεραπείες που χρειάζονται παιδιά με αναπηρία, οι οποίες δεν παρέχονται από το δημόσιο τομέα, ενώ παράλληλα, συγκεκριμένες ομάδες παιδιών με αναπηρία δεν έχουν πρόσβαση στο σύστημα κοινωνικών παροχών.

2. Η Έκθεση¹ αφορούσε τη μη παροχή του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος σε παιδιά με αναπηρία, λόγω της πιστοποίησης της αναπηρίας τους ως ήπιας ή μέτριας. Η

---

¹ «Έκθεση Επιτρόπου, αναφορικά με τη μη παροχή του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (Ε.Ε.Ε.) σε παιδιά με αναπηρία, λόγω της πιστοποίησης της αναπηρίας τους ως ήπιας ή μέτριας» (Απρίλιος 2018). Η Έκθεση βρίσκεται αναρτημένη στην ιστοσελίδα της Επιτρόπου

εν λόγω Έκθεση διαβιβάστηκε στην Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ως η αρμόδια Αρχή, και κοινοποιήθηκε και στο Υπουργείο Υγείας, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του για εφαρμογή του Δεύτερου Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Αναπηρία.

3. Στην υπό αναφορά Έκθεση, σημείωνα τις πολλαπλές παραβιάσεις των δικαιωμάτων των παιδιών με ήπια ή μέτρια αναπηρία, μέσα από το υφιστάμενο σύστημα παροχής κοινωνικής πρόνοιας. Συγκεκριμένα, σημείωνα ότι το επίδομα που παρέχεται στα παιδιά με αναπηρία αξιοποιείται από τις οικογένειές τους για παροχή θεραπευτικών προγραμμάτων, όπως φυσιοθεραπείας, λογοθεραπείας, εργοθεραπείας ή άλλων προγραμμάτων (π.χ. κολύμβηση, μουσικοθεραπείες κ.λ.π.), τα οποία αποσκοπούν στην πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή των παιδιών στην κοινωνία. Διαπίστωνα ότι, η μη παροχή ενός επιδόματος λόγω χαρακτηρισμού της αναπηρίας ως ήπιας ή μέτριας, η οποία, ενδεχομένως, να προκύπτει από την πρόοδο που έχει επιδείξει ένα παιδί λόγω των εντατικών θεραπειών στις οποίες συμμετέχει ή των μέσων που χρησιμοποιεί (όπως, για παράδειγμα, το τροχοκάθισμα στις περιπτώσεις παιδιών με σωματική αναπηρία), συνιστά πρακτική, η οποία οδηγεί σε σωρεία παραβιάσεων των δικαιωμάτων του παιδιού, αφού στερεί την πρόσβαση σε ποιοτικές παροχές εκπαίδευσης, υγείας, αποκατάστασης και ανάπτυξης στο μέγιστο δυνατό βαθμό. Επιπρόσθετα, λόγω του ότι τα παιδιά βρίσκονται σε ένα αναπτυξιακό στάδιο, στο οποίο παρεμβατικά προγράμματα επιφέρουν σημαντικές αλλαγές, τόσο στη λειτουργικότητα, όσο και στη δομή του σώματος, η μη πρόσβαση σε θεραπείες λόγω της μη παροχής επιδομάτων αποτελεί παράγοντα που συμβάλλει στην επιδείνωση σε διάφορους τομείς ανάπτυξης του παιδιού, αλλά και στη λειτουργικότητα και δεξιότητες του παιδιού, τόσο κατά την παιδική του ηλικία, όσο και στη μελλοντική του ζωή ως ενήλικας.

4. Ταυτόχρονα, διαπίστωνα ότι, κάποιες από τις θεραπείες που απαιτούνται δεν προσφέρονται από τις Αρχές, ενώ άλλες προσφέρονται μεν εντός του εκπαιδευτικού πλαισίου, απαιτούν δε, την αποχώρηση του παιδιού από την εκπαιδευτική διαδικασία, η οποία αποτελεί εχέγγυο για την ανάπτυξή του, ώστε να λάβει κατά την ίδια χρονική περίοδο τις θεραπείες που χρειάζεται. Τόνιζα ότι, αυτή τη στιγμή, με τη μη παροχή πρόσβασης στο Ε.Ε.Ε. σε παιδιά με ήπια ή μέτρια αναπηρία, δεν υφίσταται σύστημα παροχής θεραπειών προς τα παιδιά με ήπια ή μέτρια αναπηρία, το οποίο να μην τα στιγματίζει ή να τα εξαναγκάζει να αποχωρούν από την αίθουσα διδασκαλίας για να μπορούν να λάβουν τις συγκεκριμένες θεραπείες ή να τα στερεί από οικογενειακούς πόρους, απαραίτητους για τη διαβίωση και ευημερία τους.

5. Σε σχετική πληροφόρηση που έλαβα από την Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με επιστολή, ημερομηνίας 08/02/2018, αναφέρεται ότι τέθηκε σε εφαρμογή νέο «Σχέδιο παροχής αναπηρικού επιδόματος σε παιδιά που πιστοποιούνται ως πρόσωπα με μέτρια ή ήπια αναπηρία και έχουν ανάγκες υπηρεσιών έγκαιρης παιδικής παρέμβασης».

6. Όσον αφορά στο θέμα της άσκησης των δικαιώματος των παιδιών ασθενών σε ότι αφορά την παροχή των ειδικών θεραπειών από το Υπουργείο Υγείας, απέστειλα σχετική επιστολή αξιολόγησης² προς τον Υπουργό Υγείας, ημερομηνίας 3/10/2018, προχωρώντας σε συγκεκριμένες διαπιστώσεις και καταγράφοντας εισηγήσεις για την βέλτιστη απόλαυση των δικαιωμάτων των παιδιών στην υγεία.

7. Στην εν λόγω αξιολόγηση σημείωνα ότι η παροχή συγκεκριμένων ιατρικών υπηρεσιών, όπως οι φυσιοθεραπείες, παρουσιάζει σοβαρούς περιορισμούς, οι οποίοι συνιστούν τροχοπέδη για την απόλαυση των δικαιωμάτων των παιδιών ασθενών, τα οποία μάλιστα ανήκουν σε μια ιδιαίτερα ευάλωτη ομάδα πληθυσμού ως ασθενείς με αναπηρίες. Πιο συγκεκριμένα, εντόπιζα σημαντικούς περιορισμούς όσον αφορά την εξυπηρέτηση των παιδιών με σοβαρές ή/και χρόνιες ασθένειες, ως αποτέλεσμα της διάρκειας του ωραρίου λειτουργίας των δημόσιων νοσηλευτηρίων και, ειδικότερα, αυτού του τμήματος φυσιοθεραπείας. Επιπλέον, επισήμανα ότι, το γεγονός ότι οι θεραπείες στα παιδιά προσφέρονται αποκλειστικά στα πλαίσια ωραρίου λειτουργίας των δημόσιων νοσηλευτηρίων, το οποίο, σε μεγάλο βαθμό συμπίπτει με το ωράριο λειτουργίας των δημόσιων σχολείων, δημιουργεί πρόβλημα στα παιδιά που χρειάζονται να λάβουν αυτές τις θεραπείες ενώ, συνάμα, φοιτούν σε δημόσια σχολεία. Το πρόβλημα, μεγεθύνεται, φυσικά, για τα παιδιά εκείνα που, λόγω της ιδιαιτερότητας της κατάστασής τους, έχουν ανάγκη πιο πολλές και πιο συχνές, θεραπείες. Το πρόβλημα παραμένει ακόμη και παρά την πρακτική που ακολουθείται από το αρμόδιο τμήμα Υγείας ώστε να γίνεται προσπάθεια διευθέτησης των θεραπευτικών συναντήσεων των παιδιών, στον (περιορισμένο) χρόνο που λειτουργούν τα νοσηλευτήρια μετά την ολοκλήρωση του σχολικού ωρολογίου προγράμματος ή στη διάρκεια του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής ή μαθήματα άλλων γνωστικών αντικειμένων, «λιγότερο σημαντικών».

8. Καθιστούσα σαφές ότι, όταν η μόνη δυνατότητα που προσφέρεται σε ένα παιδί είναι να λάβει φυσιοθεραπεία από δημόσιο νοσηλευτήριο, σε εκπαιδευτικό χρόνο τότε αυτό είναι υποχρεωμένο να επιλέξει είτε να λάβει τη φυσιοθεραπεία εντός σχολικού χρόνου, περιορίζοντας το δικαίωμά του στην εκπαίδευση είτε να υποχρεωθεί να αναζητήσει την αγορά υπηρεσιών φυσιοθεραπείας, στον ιδιωτικό τομέα εκτός σχολικού ωραρίου, αναλαμβάνοντας, ταυτόχρονα, το σχετικό κόστος. Παράλληλα, σημείωνα ότι, το τμήμα φυσιοθεραπείας, επικαλούμενο δικούς του περιορισμούς όσον αφορά το ανθρώπινο δυναμικό και τον αριθμό των φυσιοθεραπειών που δύναται να προσφέρει, αδυνατεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες των παιδιών, όπως αυτές ορίζονται από τους θεράποντες ιατρούς. Αντί αυτού, το θεραπευτικό πρόγραμμα των φυσιοθεραπειών των παιδιών φαίνεται να αναπροσαρμόζεται με βάση τις δυνατότητες του τμήματος φυσιοθεραπείας, με ότι αυτό συνεπάγεται για τη θεραπευτική πρόοδο των παιδιών.

9. Αναγνωρίζω ότι, στη βάση δημιουργίας της νέας νομοθεσίας του Γενικού Συστήματος Υγείας στην Κύπρο καθορίζεται ότι, από τον Ιούνιο 2020, κατά τη δεύτερη φάση εφαρμογής του, θα παρέχονται οι υπηρεσίες αποκατάστασης σε όλους τους

---

² Η επιστολή έφερε τον τίτλο «Παράπονα που αφορούν την παροχή φυσιοθεραπειών σε παιδιά με αναπηρίες» (Αρ. Φακ.: Γ.Ε.Π 11.17.05.01.76, Γ.Ε.Π.11.17.05.01.130, Γ.Ε.Π.11.17.05.01.67).

πολίτες. Εντούτοις, μέχρι και την εφαρμογή του, **τα παιδιά με αναπηρία δεν μπορούν να παραμείνουν χωρίς πρόσβαση στις απαραίτητες θεραπείες**. Ως εκ τούτου, παρακαλώ όπως δοθούν οδηγίες να ενημερωθώ το συντομότερο για τα ακόλουθα:

- I. Έχει ληφθεί οποιαδήποτε πολιτική απόφαση για άμεση παροχή των απαραίτητων θεραπειών προς τα παιδιά με αναπηρία (ήπια, μέτρια, σοβαρή, ολική) από το δημόσιο τομέα, κατά την οποία παροχή τα παιδιά με αναπηρία να μην στερούνται άλλων δικαιωμάτων τους;
- II. Όσον αφορά στο «Σχέδιο Παροχής Οικονομικής Αρωγής για Υπηρεσίες Υγείας που δεν προσφέρονται στο Δημόσιο Τομέα»:
  - A. Αυτό καλύπτει θεραπείες που παρέχονται μεν στο δημόσιο τομέα, αλλά σε ώρες οι οποίες δεν εξυπηρετούν τις ανάγκες των παιδιών με αναπηρία;
  - B. Ποιες θεραπείες καλύπτει το εν λόγω σχέδιο, όσον αφορά στα αιτήματα παιδιών με αναπηρία;
  - Γ. Εάν και εφόσον οι θεραπείες που απαιτούνται για τις ανάγκες των παιδιών με αναπηρία καλύπτονται από το εν λόγω Σχέδιο, παρέχονται όπως αυτές προτείνονται από το θεράποντα ιατρό (όσον αφορά στη διάρκεια και συχνότητα);

Λήδα Κουρσουμπά
Επίτροπος Προστασίας των
Δικαιωμάτων του Παιδιού

- Κοιν.: - Γενική Διευθύντρια Υπουργείου Υγείας
- Γ.Ε.Π 11.17.05.01.76
  - Γ.Ε.Π.11.17.05.01.130
  - Γ.Ε.Π.11.17.05.01.67
  - ΓΕΠ 11.17.08.10.09
  - ΓΕΠ 11.17.08.11.25
  - ΓΕΠ 11.17.08.10.11
  - ΓΕΠ 11.17.08.11.28
  - ΓΕΠ 11.17.08.11.61
  - ΓΕΠ 11.17.08.11.41
  - ΓΕΠ 11.17.08.11.48
  - ΓΕΠ 11.17.08.11.46
  - ΓΕΠ 11.17.08.11.52
  - ΓΕΠ 11.17.08.11.77
  - ΓΕΠ 11.17.08.10.12
  - ΓΕΠ 11.17.08.11.36
  - ΓΕΠ 11.17.08.11.75

- ГЕП 11.17.08.11.37
- ГЕП 11.17.08.11.60
- ГЕП 11.17.08.10.17
- ГЕП 11.17.08.11.69
- ГЕП 11.17.08.11.81
- ГЕП 11.17.08.11.31
- ГЕП 11.17.08.03.503
- ГЕП 11.17.08.11.94
- ГЕП 11.17.08.11.88
- ГЕП 11.17.08.11.90
- ГЕП 11.17.08.10.20
- ГЕП 11.17.08.11.85
- ГЕП 11.17.05.01.132
- ГЕП 11.17.08.11.71
- ГЕП 11.17.08.11.21
- ГЕП 11.17.05.01.136
- ГЕП 11.17.08.11.115

ЕК/МЕ